
بسم الله الرحمن الرحيم

دانشگاه علوم پزشكي و خدمات بهداشتي درماني گيلان
مديريت امور پرستاري

كنفرانس علمی آموزش به بيمار:

تحليل آموزشی (مديريت آموزشی)

سكينه پرستش
كارشناس آموزش سلامت

اقدامات قابل انجام در مدیریت آموزشی

- سازماندهی محتوا
- تعیین رفتارهای مورد انتظار
- انتخاب فعالیت های آموزش دهنده در طراحی مواد، وسایل و روش های آموزشی
- سازماندهی فعالیت های آموزش گیرندگان
- تعیین ملاک و شیوه ارزشیابی

مهارت های سه گانه تدریس:

1. مهارت های پیش از تدریس (طراحی و برنامه ریزی)
2. مهارت های ضمن تدریس در مرحله اجراء
3. مهارت های پس از تدریس(مرحله ارزشیابی)

مرحله 1

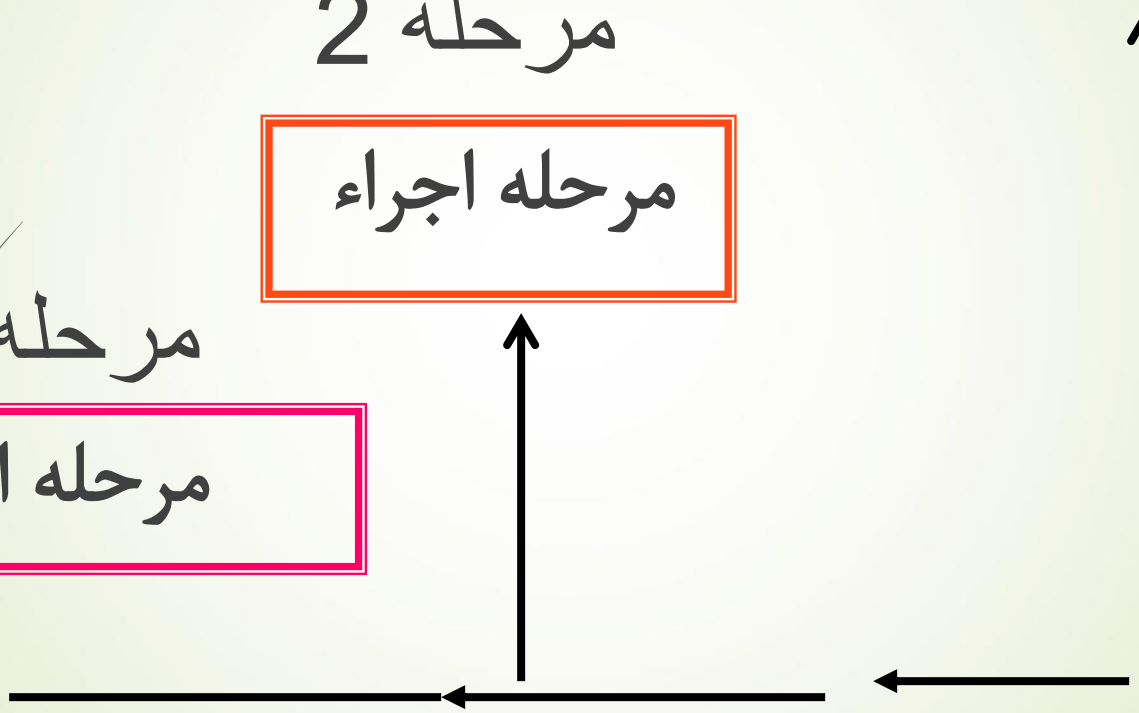
طراحی و برنامه ریزی

مرحله 2

مرحله اجراء

مرحله 3

مرحله ارزشیابی

مهارت هاي پيش تدريس (قبل از رفتن به محل آموزش)

الف . طراحی آموزشی

ب. ایجاد محیط مناسب آموزشی

برخی اجزای طراحی برنامه آموزشی

۱- تعیین اهداف (کلی-جزیی- رفتاری)

۲- تعیین رفتار ورودی

۳- تعیین رئوس مطالب و محتوای آموزش

۳- تعیین روش های آموزشی

۴-برآورد زمان

۵- تعیین منابع آموزشی مورد نیاز

۶- تعیین تکالیف فراگیر

۷- تعیین روش ارزشیابی

تعریف تحلیل یا مدیریت آموزشي :

- تبدیل اهداف کلی به جزیی و اهداف جزیی به اهداف رفتاری را گویند.

بعبارت دیگر

- برای قابل دسترس کردن اهداف آنها را به اهداف کوچک امکان پذیر تبدیل می کند. (هدف های جزیی آموزشی)
- سپس این هدف ها باز به اجزاء کوچکتر به صورت قابل لمس و اندازه گیری در می آورند.(هدف های رفتاری)

فرم ثبت آموزش گروهی؛ طرح درس هماهنگ آموزشی در مرکز آموزشی درمانی الزهرا (س)

موضوع آموزش: .....

محل اجرا دفتر آموزش سلامت ☐

بخش:..... ☐

گروه مخاطب: ☐ بیماران ☐ خانواد/ همراه بیمار ☐ پرستاران ☐ سایر ارائه دهندگان مراقبت

هدف کلی*:

ردیف	اهداف رفتاری**	حیطه یادگیری: K دانش A نگرش P عملکرد	روش آموزش؛ E (توضیحی) D (نمایش عملی)	وسیله کمک آموزشی پمفلت، کتابچه، سی دی، بلوتوث و ...	زمان دقیقه
۱					
۲					
۳					
٤					
٥					
٦					
۷					
۸					
۹					
۱۰					

* راهنمای نگارش اهداف : هدف کلی؛ (گروه هدف) .....+ (حیطه یادگیری: دانش، نگرش یا عملکرد لازم را..... در زمینه(موضوع) ..... فرا گیرند.

** اهداف رفتاری طبق اصول تدریس به صورت جزیی تر و تفکیک شده با همان اجزای فوق (در حیطه های مطلوب یادگیری) با افعال رفتاری عینی و کاملاً قابل اندازه گیری نوشته می شوند.

تاریخ: *تهیه کننده طرح درس(نام و نام خانوادگی/مهر و امضا):*

فرم ثبت آموزش گروهی: ثبت آموزش و ارزشیابی جلسات گروهی مدون –مرکز آموزشی درمانی الزهرا (س)

برگزار کننده جلسه : ☐ دفترآموزش سلامت به بیمار مرکز آموزشی درمانی الزهرا (س) ☐ بخش: ..... **تاریخ جلسه :** / / ۱۴

موضوع آموزش:..... **مکان جلسه :** ..... **زمان شروع جلسه :** ..... **زمان خاتمه جلسه:** .....

	سوالات اهداف رفتاری	ارزشیابی اولیه		ارزشیابی انتهایی		شماره افرادی که نیاز به تکرار آموزش دارند
	گروه هدف :..... مثال: بیماران/پرسنل ... بستری/شاغل در بخش ... مرکز الزهرا (س)	تعداد حاضرین	پاسخ های صحیح	تعداد حاضرین	پاسخ های صحیح	
۱						
۲						
۳						
۴						
۵						
۶						
۷						
۸						
۹						
۱۰						

نام و نام خانوادگی آموزش گیرندگان: ۱- ۲- ۳- ۴-

طرح درس آموزش های گروهی سلامت در مرکز آموزشی درمانی الزهرا (س)

موضوع آموزش: **سبک زندگی در دیابت نوع ۲**

☐بخش:..... ☐آموزش سلامت

محل برگزاری آموزش:

گروه هدف: **بیماران دیابتیک نوع ۲ و همراهان مراجعه کننده به درمانگاه بیمارستان**

هدف کلی: **مخاطبان دیابتیک نوع۲ دانش و نگرش لازم را در زمینه سبک زندگی صحیح فراگیرند.**

طرح درس

ردیف	اهداف رفتاری	حیطه یادگیری K, A, P	روش آموزش E:توضیحی D:نمایش عملی	وسیله کمک آموزشی پمفلت، کتابچه، سی دی، بروشور و ...	زمان دقیقه
۱	مخاطبان ۳ عامل افزایش دهنده قند خون را توضیح دهد.	شناختی	سخنرانی پرسش و پاسخ	پمفلت	۱۰دقیقه
۲	مخاطبان ۳ راه مقابله با استرس را بیان کند.	شناختی	سخنرانی پرسش و پاسخ	پمفلت	۵دقیقه
۳	مخاطبان ۴ فعالیت مناسب جهت کنترل قند خون را توضیح دهد.	شناختی	بحث گروهی	پمفلت	۵دقیقه
٤	مخاطبان ۴ مورد از رژیم غذایی مناسب برای کنترل قندخون را توضیح دهد.	شناختی	بحث گروهی	-	۱۰دقیقه
٥	مخاطبان موانع ومشکلات "تغییرسبک زندگی" رابیان نمایند. (به زبان خودش)	عاطفی	بحث گروهی	-	۱۵دقیقه
٦	مخاطبان یک برنامه غذایی متناسب با نیازهای تغذیه خود را تدوین نمایند.	عملکردی	سخنرانی	-	۱۵دقیقه

فرمول نگارش هدف کلی: (گروه هدف) ---+ (حیطه یادگیری: دانش، نگرش یا عملکرد لازم را) . . . در زمینه(موضوع) . . . . فرا گیرند

طراح دوره :مربی زمانی کارشناس آموزش دیابت

طرح درس آموزش های گروهی سلامت در مرکز آموزشی درمانی الزهرا (س)

☐ بخش:..... ☐ آموزش سلامت

موضوع آموزش: **نحوه تغذیه بیماران دیابتیک**

محل برگزاری آموزش:

گروه هدف: **بیماران مبتلا به دیابت نوع ۲**

هدف کلی: **بیماران دیابتی در زمینه اصول تغذیه در دیابت دانش و نگرش لازم را فرا گیرند**

طرح درس

ردیف	اهداف رفتاری	حیطه یادگیری K, A, P	روش آموزش E:توضیحی D:نمایش عملی	وسیله کمک آموزشی پمفلت، کتابچه، سی دی، بلوتوث و ...	زمان دقیقه
۱	اهمیت رعایت اصول تغذیه صحیح در دیابت را توصیف کند.	نگرشی	پرسش و پاسخ	پمفلت	۵دقیقه
۲	سطوح مختلف هرم غذایی را توضیح دهد.	شناختی	سخنرانی	پمفلت	۵دقیقه
۳	انواع غذاهای مضر وسالم را تشخیص میدهد.	نگرشی	سخنرانی	تصویر	۱۰دقیقه
۴	مزایای مواد غذایی سالم و مناسب را توضیح دهد.	شناختی	سخنرانی	پمفلت	۱۵دقیقه
۵	روشهای صحیح طبخ وآماده سازی گروههای مختلف را توضیح دهد.	شناختی	سخنرانی	پمفلت	۱۵دقیقه
۶	نحوه معادل سازی غذاهادررژیم غذایی را شرح دهد	شناختی	سخنرانی	جداول کالریک	۱۵ دقیقه
۷	نیازهای کالریک خود را با توجه به میزان فعالیت ووزن ایدهال محاسبه نماید.	شناختی	سخنرانی	جداول کالریک	۱۵ دقیقه
۸	مشکلات روحی وروانی ناشی ازرعایت رژیم غذایی را شرح دهد.	عاطفی	بحث گروهی	-	۱۰دقیقه

فرمول نگارش هدف کلی: (گروه هدف) ....+ (حیطه یادگیری: دانش، نگرش یا عملکرد لازم را). . . . در زمینه(موضوع) .... فرا گیرند

طراح دوره :مریم زمانی کارشناس اموزش سلامت

فرم ارزشیابی (ثبت نتایج پیش آزمون – پس آزمون) – دفترآموزش سلامت به بیمار مرکز آموزشی درمانی الزهرا (س)

موضوع آموزش گروهی:..... نام بخش:..... تاریخ: / / ۱۳ مکان جلسه: ..... زمان: .....

		ارزشیابی اولیه		ارزشیابی انتهایی		تعداد افرادی که نیاز به تکرار آموزش دارند
	اهداف رفتاری	تعداد حاضرین	پاسخ های صحیح	تعداد حاضرین	پاسخ های صحیح	
۱	اهمیت رعایت اصول تغذیه صحیح در دیابت را توصیف کند.					
۲	سطوح مختلف هرم غذایی را توضیح دهد.					
۳	انواع غذاهای مضر وسالم را تشخیص میدهد.					
۴	مزایای مواد غذایی سالم و مناسب را توضیح دهد.					
۵	روشهای صحیح طبخ وآماده سازی گروههای مختلف را توضیح دهد.					
۶	نحوه معادل سازی غذاهادررژیم غذایی را شرح دهد					
۷	نیازهای کالریک خود را با توجه به میزان فعالیت ووزن ایدهال محاسبه نماید.					
۸	مشکلات روحی وروانی ناشی ازرعایت رژیم غذایی را شرح دهد.					

نام و نام خانوادگی آموزش گیرندگان: ۱- ۲- ۳- ۴- ۵-

۶- ۷- ۸- ۹- ۱۰- ۱۱-

۱۲- ۱۳- ۱۴- ۱۵- ۱۶- ۱۷-

اسامی افرادی که نیاز به پی گیری جهت تکمیل آموزش دارند (با کشیدن دایره دور عدد مربوط به آموزش گیرنده مشخص کنید) .

مهر وامضای آموزش دهنده :

آموزش بیمار به بیمار (بیمار آموزش دهنده استفاده از اطلاعات بیمار مطلع ◯ بله ◯ خیر مهر وامضای آموزش دهنده :

نام و نام خانوادگی و امضای بیمار آموزش دهنده:

الف:کد محتوی آموزشی

کد های ذکر شده در جدول کد های مصوب کمیته آموزش به بیمار دانشگاه علوم پزشکی مشهد می باشد.

آموزش های بدو پذیرش (A)	
کد	محتوای آموزشی کد
A1	معرفی بخش،خدمات غیر درمانی و قوانین کلی موجود در بخش و بیمارستان
A2	معرفی تیم پزشکی
A3	قوانین کلی بخش
A4	نحوه رسیدگی به شکایات
A5	هزینه های درمان و بیمه
A6	سایر موارد

مرحله چهارم :تدوین برنامه مدون آموزشی

الف:کد محتوی آموزشی

آموزش های حین بستری(B)	
کد	محتوای آموزشی کد
B1	نوع بیماری نحوه مراقبت و درمان
B2	میزان،مدت زمان ،نحوه صحیح مصرف و عوارض دارو
B3	تداخلات غذا ودارو
B4	میزان فعالیت
B5	تغذیه و رژیم غذایی
B6	ایمنی و احتیاطات
B7	مدیریت درد
B8	اقدامات تشخیصی،درمانی و آزمایشات
B9	نشانه های خطر حین بستری
B10	عدم مصرف دخانیات و مواد روان گردان
B11	مراقبت های قبل و بعد از عمل
B12	مراقبت از زخم
B13	مسائل بهداشت فردی
B14	خواب و استراحت
B15	الگوی دفع
B16	روش های جایگزین درمان
B17	پیامد های احتمالی ناشی از درمان
B18	سایر موارد

مرحله چهارم :تدوین برنامه مدون آموزشی

الف:کد محتوی آموزشی

آموزش های زمان ترخیص(C)	
کد	محتوای آموزشی
C1	زمان مراجعه به پزشک
C2	داروهای پس از ترخیص
C3	برنامه خود مراقبتیو تکنیک های بازتوانی در منزل
C4	تغذیه پس از ترخیص
C5	فعالیت های پس از ترخیص
C6	نشانه های خطر پس از ترخیص
C7	چگونگی دستیابی به مراقبت هایاورژانس
C8	آدرس منابع و آدرس مراکز و سایت های آموزشی
C9	سایر موارد

مرحله چهارم :تدوین برنامه مدون آموزشی

برنامه مدون آموزشی حین بستری بیماران بخش گوارش	تاریخ تنظیم:۲۶/۰۱/۹۷ تاریخ بازنگری :	تاریخ ابلاغ:

تشخیص بیماری: خونریزی گوارشی

سرفصل عناوین:

عوارض و نشانه ها، نحوه مصرف داروها،درمان و فعالیت روزانه،نگرانی های مربوط به بیماری،ایمنی و احتیاطات و....

لیست کد های ضروری:A1,A2,A3,A4,A5,A6,B1,B2,B3,B4,B5,B6,B7,B8,B9,B10,B13,B14,B17,C1,C2,C3,C4,C5,

روز	شیفت	کد های آموزشی	توضیحات
آموزشهای روز اول بستری:	شیفت پذیرش بیمار	A1تاA6	معرفی بخش،قوانین کلی بخش،منشور حقوق بیمار،معرفی تیم پزشکی، معرفی پزشک و پرستار (ثبت در تابلوی بالای تخت) رسیدگی به شکایات،هزینه های درمانی،اهمیت رعایت بهداشت دست.
		B9	آموزش و اهمیت نشانه های خطرنشانه های شروع خونریزی (ریفلاکس،ملنا وتغییر رنگ مدفوع) ،درد،تهوع سنگینی شکم و... خستگی وضعف عمومی شدید ،تب
		B1	آموزش نوع بیماری نحوه مراقبت و درمان(تحویل پمفلت آموزشی خونریزی گوارشی)
	شب	B2	آموزش میزان،مدت زمان، نحوه صحیح مصرف دارو و عوارض دارو
		B6	آموزش ایمنی و احتیاطات(نرده های تخت جهت پیشگیری از سقوط بالا باشد.زنگ احضار پرستار آموزش داده شود. بدون هماهنگی از بخش خارج نشود)
		B7	آموزش مدیریت درد.(روش های تسکین درد،اهمیت رعایت رژیم غذایی در کنترل درد ،و...)

مرحله چهارم :تدوین برنامه مدون آموزشی

آموزشهای روز سوم	صبح	B10	**عدم مصرف دخانیات و مواد روان گردان**
		B17	پیامد های احتمالی ناشی از درمان
		C6	نشانه های خطر پس از ترخیص ،آموزش و اهمیت نشانه های خطرو اهمیت مراجعه جهت بررسی (نشانه های شروع خونریزی (ریفلاکس،ملنا وتغییر رنگ مدفوع) ،درد،تهوع سنگینی شکم،تب، خستگی وضعف عمومی شدیدو...
		C7	چگونگی دستیابی به مراقبت های اورژانس
	عصر	B13	آموزش بهداشت فردی، نحوه دسترسی واستفاده از حمام در بخش
		C4	تغذیه و رژیم غذایی(از مصرف نوشابه های گازدار،شکلات ،الکل، مواد غذایی تحریک کننده دستگاه گوارش مانند انواع سس ها ، گوجه فرنگی ، ترشیجات ، وانواع فست فود ها خود داری کند.بلافاصله بعد از صرف غذا دراز نکشد.حجم غذا را کاهش و تعداد وعده غذایی را افزایش دهد. عدم مصرف زیاد ادویه (سبب افزایش ترشح اسید ،التهاب لایه مخاط داخلی ونفوذ پذیری دستگاه گوارش می شود).بیشترین تحریک کننده ها فلفل قرمز ،فلفل هندی وفلفل سیاه می باشد .
		C5	فعالیت های پس از ترخیص(از انجام فعالیتهای سنگین وهمراه با استرس پرهیز شود.دوره هایی از فعالیت واستراحت به طور متناوب داشته باشدپرهیز از خستگی در حین انجام فعالیت)
	شب	B14	خواب و استراحت.
		C3	برنامه خود مراقبتی و تکنیک های بازتوانی در منزل

مرحله چهارم :تدوین برنامه مدون آموزشی

آموزشهای روز چهارم به بعد بستری:	شیفت صبح ترخیص	C1 تا C9	زمان مراجعه به پزشک داروهای پس از ترخیص برنامه خود مراقبتی و تکنیک های بازتوانی در منزل تغذیه پس از ترخیص فعالیت های پس از ترخیص نشانه های خطر پس از ترخیص چگونگی دستیابی به مراقبت های اورژانس آدرس منابع و آدرس مراکز و سایت های آموزشی سایر موارد
❖ آموزش به بیمار توسط پرستار مراقبت کننده از بیمار انجام می شود . ❖ درصورت عدم امکان آموزش درهرکدام ازشیفت ها ضمن درج در برگه آموزش به بیمار،آموزش محتوای آموزشی در شیفت بعد انجام شود. ❖ پیشنهاد می شود با توجه به محدود بودن زمان بررسی و تدوین برنامه مدون آموزشی ،برنامه مذکور به صورت پایلوت اجرا وپس از دریافت پس خوراند نواقص احتمالی رفع گردد.			

تعيين رفتار ورودي (معلومات و مهارت هاي پيش دانسته)

- مدد جویان دارای تواناییها و قابلیت های یکسان نبوده که درآموزش گروهی مشکل آفرین است.
- چگونه فرا دهنده از درستی تصمیم خود در مورد نقطه شروع آموزش اطمینان حاصل کند.

- این ارزشیابی از طریق پیش آزمون یا آزمون رفتار ورودی انجام می شود.
- اگر فراگیران به کلیه پرسش های پیش آزمون پاسخ درست بدهد، فرض معلم در مورد نقطه شروع درست نبوده است و بر عکس
- آزمون رفتار ورودی سؤالات ، توانایی ها و مهارت های پیش دانسته را می سنجد.

ب- ایجاد محیط مناسب آموزشی شامل تنظیم زمانی و فضای مناسب

زمان مناسب : خسته نبودن فراگیر ، طولانی نبودن مدت آموزش ، آمادگی جسمی و روانی فراگیر

فضای مناسب : نحوه قرارگیری فراگیران و ابزار کلاس درس

پرستار باید یک محیط آرام و خلوت را برای آموزش انتخاب کند. نور و گرمای اتاق باید مناسب باشد. رعایت حریم خصوصی بیمار، احترام به شخصیت فرد و آزادی بیان از دیگر عوامل موثر در محیط روانی یادگیری است.

ویژگیهاي محیط کلاس

1. محیط و آرایش ظاهری کلاس شامل : تهویه ، نور ، حرارت و آراستگی محل آموزش
2. محیط عاطفی کلاس: اهمیت نخستین برخورد با فراگیر :

- هر قدر اطلاعات که ممکن است در مورد فراگیران بدست آورد.
- کار و بحث و آموزش جلسه اول با دقت برنامه ریزی شود.
- در نخستین جلسه بطور خلاصه ضروریات بیان گردد.
- رفتار معلم طبیعی باشد و نه بیش از اندازه خود را جدی وخشن نشان دهد و نه بیش از حد لزوم خودمانی
- اسامی فراگیران را بداند.
- باید توجه داشت که از تکنیک های جالب توجه تر شروع کند.

گزينش محتواي آموزش

محتوی اصول و مفاهیمی را در بر می گیرد که به فراگیران ارائه می دهید تا به مدد آنها به هدف های آموزشی (پس از مشخص شدن حیطه آموزش ، محتوی مناسب با هر حیطه) برسند.

- هدف: باید آموخته شود.
- مسؤلیت اصلی معلم تصمیم در مورد
- این مطلب که مددجو چه چیزی را باید یاد بگیرد و مطمئن شود که آن را یاد می گیرد.
- رفتاری را که در هدف جزیی یا رفتاری ذکر می شود، راهنمای گزینش نوع محتوی است.

محتوی طوری تهیه شود که :

- رفتار های مورد انتظار را در فراگیران بپرورد.
- برای فراگیران قابل فهم باشد.
- توالی مناسبی داشته باشد.
- از مفاهیم ساده به مشکل تر بیان شود.
- نسبت به مدت زمان تخصیص یافته مناسب باشد.
- محتوی درست بوده ، مفاهیم و اصول آن صحیح باشد.

مهارت هاي ضمن تدريس(مرحله اجرا تدريس)

برای برقراری ارتباط مطلوب با فراگیران و آموزش مواد آموزشی به آنان مهارت های زیر لازم است :

- اجرای آزمون رفتار ورودی
- برقراری ارتباط
- تقویت فراگیران
- آماده سازی ذهنی فراگیران
- ارائه مطلب
- طرح پرسش
- تأثیر گزاری بر فعالیت های گروهی
- تأثیرگذاشتن بر رفتار فراگیران
- تمرکز بخشی

مهارت اجرای آزمون رفتار ورودی

تعیین نقطه شروع مشترک با اجرای آزمون ورودی که در حقیقت ارزشیابی تشخیصی است امکان پذیر می باشد.

هدف کلی درس جدید

هدف جزیی ۱

هدف جزیی ۲

نقطه شروع درس جدید

هدف جزیی ۳

رفتار ورودی — هدف جزیی ۴

هدف جزیی ۵

مهارت برقراری ارتباط :

اگر ارتباط خوبی بین معلم و فراگیر ایجاد شود،هدف های آموزشی با کیفیت و سهولت بیشتر تحقق می یابد. و بیمار از توصیه های مراقبتی و درمانی تبعیت بیشتری خواهد نمود

عوامل مؤثر در برقراری ارتباط:

- پیام دهنده
- وسیله پیام
- پیام
- شرایط محیطی

پیام دهنده ⟷ پیام ⟷ پیام گیرنده

معلم مطلب درسی فراگیر

الگوی برقراری ارتباط در جریان تدریس

ارتباط مؤثر

- ارتباط مؤثر بدین معناست که پیامی که فرستنده سعی در انتقال آن را دارد:
- توسط گیرنده که تمایل به گرفتن آن دارد دریافت شده و به درستی تفسیر گردد.
- سپس گیرنده از طریق روش معنادار پاسخ فرستنده را داده، نشان دهد که پیام دریافت شده است.
- به این ارتباط ارتباط دو جانبه نیز می گویند.

اهمیت فراگیری مهارتهای ارتباط در آموزش بیمار

- ارتباط تنها وسیله انتقال اطلاعات به دیگران است.
- ارتباط تنها وسیله دریافت اطلاعات از دیگران است.
- مهار موانع آموزش اثربخش و هیجان‌های منفی نظیر خشم تنها از طریق برقراری ارتباط سالم میسر است.
- تصحیح سوءبرداشت ها و سوءتفاهم ها فقط از طریق برقراری ارتباط میسر می‌باشد.
- از طریق برقراری ارتباط است که نگرش ها و عواطف به دیگران منتقل می‌شود.
- تکمیل مهارتها و جایگزینی رفتار سالم بجای رفتارهای ناسالم منوط به مهارت های ارتباط اثربخش بین فردی است.
- ارتباط دستمایه هر نوع رشد فردی و اجتماعی است زیرا تمامی آسیب‌های فردی و اجتماعی ریشه در نقص اطلاعات و ارتباط ناکافی و ناسالم دارد.

عوامل مخل مربوط به پیام دهنده یا معلم:

- نارسایی صدا و نامفهوم بودن پیام
- بی حوصلگی و کسالت
- هم زبان نبودن و داشتن لهجه
- ضعف شنوا یـی و بینایی
- عـدم آشنایی کافی بـا اصول و فنون آموزش
- عدم تسلط کافی بر مطالب درسی

عوامل مخل مربوط به پیام گیرنده (فراگیر)

- مشکلات جسمی و روانی و تشخیصی از قبیل حواس پرتی، نگرانی، اضطراب ، کمرویی و خود نمایی، درد، ضعیف بودن در درس
- ضعف بینایی و شنوایی
- مشکل بیان
- کهولت یا اختلال در سطح هوشیاری
- عدم تأمین نیازهای فیزیولوژیک
- مشکلات حرکتی (نوشتار/گفتار)
- عدم تعادل بیوشیمیایی(دارو/ مخدر و مشروبات الکلی)

عوامل مخل مربوط به خود پیام :

- مبهم و نارسا بودن
- بسیار مشکل و یا بیش از حد آسان
- مطابق نبودن با ذوق وعلاقه فراگیران

عوامل مخل مربوط به وسایل و محیط:

- خراب بودن وسایل ارتباطی و وقفه و انقطاع ارتباط
- صدای زیاد بخاری، کولر، کلاس یا بخش، سرو صدای زیاد بیرون از محل آموزش مثل بوق موتور، اتومبیل و ...
- کم بودن نور، کم یا زیاد بودن درجه حرارت محیط وتهویه نامناسب
- قرار گرفتن در وضعیت بدنی نامناسب

عوامل مخل روانشناسی:

عدم تأمین نیازهای ایمنی و امنیت،اضطراب و ترس،عشق و دلبستگی،احترام، گوش ندادن و بی توجهی انتخابی، درک

عوامل مخل اجتماعی- فرهنگی:

- ارزشها
- سواد و تحصیلات
- تجارب گذشته
- زبان ناآشنا و اصطلاحات و کلمات متفاوت

تکنیک های ارتقای مهارتهای ارتباطی

- توجه کردن به فرد مقابل که در حال صحبت کردن است و استفاده از نشانه های کلامی و غیر کلامی مبین توجه، تکرار برخی جملات وی و تشویق به صحبت بیشتر، سوال پرسیدن و توجه زبان بدن و آهنگ صدا بسیار مهم هستند.
- باز خورد بدهید. در زمانی که بیمار مکث می کند، بازخورد دادن راهی برای بررسی اینکه آیا برداشت شما درست است یا خیر لازم می باشد
- با عباراتی دیگر بازگو کنید. گاهی تکرار چند کلمه آخر گوینده یا واژه های کلیدی و مهم طرف مقابل او را به ادامه گفتار تشویق می کند. یا یک صورت بندی تازه از محتوای صحبت ارائه دهید تا اصل موضوع معلوم گردد
- خلاصه کنید برای بازخورد دان و هم وقتیکه یک قسمت از صحبت تمام شده، می خواهیم آن را ببندیم و به قسمت دیگر صحبت برویم
- فرایند ارتباط را مدیریت کنید، ارتباط را مرتبط با موضوع صحبت پیش ببرید. و از ارایه مباحث غیر مرتبط جلوگیری نمایید
- موانع موجود بر سر راه ارتباط مؤثر را حذف نمایید: قضاوت کردن ، ارجاع به خود ، بی توجهی به احساسات فرد مقابل، قطع کردن صحبت فرد مقابل، ارائه راه حل، مسخره کردن، تهدید کردن، برچسب زدن

مهارت های تمرکز بخش :

- توجه به نقش صدا و بیان هنگام تدریس (صدای جالب و مناسب با موضوع ، صدای صمیمی و دوستانه)
- حرکت در کلاس
- توجه دادن کلامی و غیر کلامی نیز سخنان معلم را جالب توجه می کند.
- سکوت نیز یکی از فنون تمرکز بخش می باشد.
- بکار گیری حواس پنج گانه
- تکرار نکات کلیدی و مهم

بیمار را از نظر جسمی و روانی و ذهنی آماده یادگیری کنید
اعتماد را تقویت کنید.
Trust& Readiness

- اگر بیمار درد می کشد یا تحت تاثیر داروهای بیهوشی است، آماده یادگیری نیست. بدیهی است که برنامه آموزشی خود را باید به موقعیتی دیگر موکول کنید.
- اگر مادر کودک استرس دارد ، اول او را آرام کنید و در موقعیت مناسب جسمی و روانی قرار دهید.
- برای آماده سازی ذهنی فراگیران بین مطلب جدید با مطالب و تجربیات قبلی ارتباط برقرار کنید

انگیزه یادگیری را در بیمار ایجاد کنید

انگیزه مهمترین عامل است که فرد را به فعالیت وا می دارد. ارضاء نیازهایی مثل تعلق، احترام به خویشتن و تحقق توانایی های بالقوه، می تواند باعث برانگیختگی بیمار شود.

ارائه مطلب :

با یکی از روش های سخنرانی ، نمایش دادن و ایفای نقش ، بحث گروهی، انجام آزمایش، و غیره

با استفاده از رسانه های گونا گون مثل : فیلم ، کاست ، پوستر ، مدل و ....

طرح پرسش :

قبل از شروع و ارائه درس و حین تدریس، ارایه بازخورد

تأثیر گذاشتن بر فعالیت های گروهی:

نقش معلم در کار گروهی ایجاد موقعیتی است که :

- کلیه افراد گروه در کارها سهیم شوند.
- علایق و استعداد های فردی در نظر گرفته و بر انگیخته شود.
- به فراگیر امکان سر پرستی گروه داده شود.
- با فرد فرد فراگیران آشنا شده ، کمک های لازم را انجام دهد.

مهارت های آموزش بعد از تدریس (ارزشیابی)

- ارزشیابی قسمتی از فرآیند تدریس ودر یادگیری امری ضروری است.
- برای مشخص شدن اینکه شرایط ایجاد شده برای آموزش مطلوب بوده یا نه ؟
- آیا فراگیـــران با کسب تجارب و انجـام فعالیت های تعیین شده به اهداف آمـوزشی رسیده اند یا نه ؟

نحوه ارزشیابی باید بر اساس نوع هدف ، شرایط و فعالیت های انجام شده تعیین شود

روش های آموزش به بیمار

انواع روش های اموزش به بیمار

- **روشهای توضیحی Explanatory**
  - **انواع سخنرانی**(سخنرانی کلاسیک، سخنرانی فعال برنامه ریزی شده و بازخوردی)
  - **انواع مباحثه** (بحث گروهی، بحث دونفره، بحث پانل، پرسش و پاسخ، مباحثه، بحث آزاد، بحث کنترل شده)
- **روشهای نمایشی Demonstration**
  - **نمایش** (کلینیکی، شبیه سازی، آزمایشگاهی و Skill lab)
  - **بازی نقش** (ایفای نقش)

یادگیری مبتنی بر حل مسئله

- **تمرین حل مسئله در کلاس یا خارج از کلاس، واحد کار** (ارائه تکلیف یا پروژه)
- **آموزش مجازی** (از طریق سی دی و نوار، کامپیوتر یا اینترنت)

روش سخنرانی Lecture

عبارتست از انتقال مستقیم اطلاعات به فراگیران به وسیله سخنرانـــی و یک روش ارتباطـــی یک طرفه از گوینده بـــه شنونده محسوب می گردد و دارای سه بخش اصلی است:

الف) بخش مقدماتی

ب) بخش میانی

ج) بخش پایانی

مزايا:

1- اقتصادي بودن

۲- انعطاف پذيري

3. تقويت قدرت بيان فراده و مهارت گوش دادن فراگير

معايب :

1. فراگير غير فعال است.
2. براي آموزش مهارت هاي عملي مناسب نيست.
3. تفاوت هاي فردي در نظر گرفته نمي شود.
4. به سود معلم است تا به سود فراگير

یادگیری فعال با روش سخنرانی

- یکی از راههای افزایش یادگیری فعال **تعدیل روش سخنرانی سنتی وتدارک سخنرانی پر محتوا و منسجم** است.
- انواع سخنرانی های فعال (سخنرانی بازخوردی و هدایت شده) تحقیقات نشان داده اند که

اگر هر سخنرانی به سه بخش تقسیم شود و به آموزش گیرندگان هر بار ۲ دقیقه فرصت یادداشت برداری داده شود، یادگیری آموزش گیرندگان به طور معناداری افزایش می یابد

احتمال کاهش توجه آموزش گیرندگان با تمهیداتی از قبیل:

- **تدارک یک مباحثه مختصر**
- **واگذاری حل مسائل ساده به آموزش گیرندگان**

روش مباحثه Discussion

بحث شامل تبادل دو جانبه اطلاعات، عقاید و احساسات بین فرادهنده و فراگیر می باشد.

- **بحث گروهی :**
- **ارائه اطلاعات بین دو یا تعداد بیشتری افراد صورت می گیرد و در واقع گفتگویی سنجیده و منظم پیرامون موضوعی است که مورد علاقه مشترک افـــراد شرکت کننده می باشد.**
- **افراد حاضر در بحث گروهی:**
- **۱) رهبر ۲) منشی ۳) فراگیران ۴) شخص مطلع یا میهمان ۵) ناظر**

مـزایـا

- ایجاد علاقه و انگیزه مشترک در افراد برای یادگیری بیشتر، تغییر نگرش یا تغییر رفتار و ...
- بالا بردن توان اظهار نظر در حضور جمع
- بالا بردن توانایی رهبری و تصمیم گیری
- شناخت مسائل و پیدا کردن راه حل
- حفظ و نگاهداری مطالب برای طولانی مدت
- ایجاد امکان کاربرد اطلاعات درموقعیتهای جدید
- توسعه مهارتهای تفکر برای آموزش گیرندگان

روش اکتشافی Discovery

یک جریان منطقی فکری است که انسان متناسب با میزان رشد از آن برخوردار است که از طریق آن انسان روابط تازه ای بین پدیده های مورد مشاهده خود کشف می کند.

در ا ین روش معمولاً از فرآیند حـل مشکل که خوددارای پنج مرحله است ، استفاده می شود:

1. مشخص کردن مسأله
2. تعیین علل مشکل
3. تعیین راه حل های ممکن
4. انتخاب بهترین راه حل
5. اجرای راه حل انتخابی و نتیجه گیری

محاسن از دید گاه برونر

1. افزایش توانایی ذهنی فراگیران
2. افزایش انگیزه فراگیران
3. دوام بهتر آموخته ها
4. آموزش فنون اکتشاف به فراگیران

معایب از دید گاه آزوبل

این روش روش سازمان یافته ای محسوب نمی گردد.

روش نمایشی Demonestration

نوعی نشان دادن یا ارائه عملی چیز هاست . فراده مهارت های خاصی را به تعدادی فراگیر در طی مدت کوتاهی ارائه می دهد.

مراحل اجرای نمایش:

1. مرحله آمادگی
2. مرحله توضیحی
3. مرحله نمایشی
4. مرحله تمرین و سنجش

مزایا

1. جلب نظر و علاقه فراگیران
2. فراگیر براحتی می تواند نحوه اجرای مهارت را بیاموزد.
۳. میزان یادگیری مهارت قابل ارزشیابی است.

معایب

۱. در صورت استفاده از وسایل شبیه سازی می تواند پرهزینه باشد.
۲. حتی بعد از آموزش مهارت های جدید هیچگونه ضمانتی برای اجرا و تمرین این مهارتها توسط بیمار در منزل وجود ندارد.

مدل ایفای نقش Role Playing

به نوعی جزء روش های نمایشی محسوب می گردد و روش مناسبـــی بـرای آموزش نـگرش ها و احساسـات و مشکل گشایـی می باشد .

- شرکت کنندگان در روش ایفای نقش عبارتند از :

1. مسؤل اجرا یا معلم (در حقیقت کارگردان نمایشی)
2. ایفاگران نقش (همان فراگیران)
3. مشاهده کنندگان (بقیه فراگیران)

مزایا

1- ایجاد شور و هیجان که در یادگیری مؤ ثر است.

2.ایجاد زمینه مناسب جهت بحث گروهی و حل مشکل .

3. به رفع مشکلات یادگیـــــری فراگیران خجالتی کمک مینماید.

4. افزایش احساس خودبسندگی و توانایی مراقبت از خود.

معایب

1. به عنوان یک روش جدی تلقی نمی شود.
2. وقت گیر است.
3. برای گروه های بیش از ۲۵نفر مناسب نیست.

توافق رفتاری
Behavioral Contracting

در این مورد پرسنل کادر درمان و بیمار رفتار های خاص یا اعمال روز مـره ای را کـه باید تغییر داده شوند ، مشخـص می نمایند.

مزایا

1. روش حساب شده ای محسوب می گردد.
۲. بعلت برنامه ریزی مشترک ، بیمار تمایل بیشتری به پیگیری عملکرد های بهداشتی و تغییر ، رفتار دارد.

معایب

۱. ممکن است در تعیین مشکلات ، بین فراگیر و متخصصین اختلاف نظر وجود داشته باشد.
۲. بیمار ممکن است تصمیم به تغییر رفتار نگیرد.

❊ ❊ ❊ آن روش های تعلیم

که شاگرد را به طور

فعال

در شرایط یادگیری در گیر می کنند

احتمالاً از آن دسته که چنین حالتی را به وجود نمی آورند مفید تر می باشند.

خدا قوت